

Paradigmaattinen esimerkkisovellus

Aikuperäisen suunnattoman kaaoksen analogia: *Sumu*

Seisovasta kaaoksesta, sumeasta hämäryydestä, hahmottomista pyörteistä ...

Teorian yhteenveto: ihmisen systeeminen malli

- Vitaalitieteen lippulaivaasteena on laajin mahdollinen systeemi, kollektiivinen "kaikkien mielten malli" ... *muistot ja toiveet yli ajan*
- Hajautetut "ihmisanturit" toteuttavat kytkennän todellisuuteen ja erilaisiin elämiin: työkaluna nyt *interobjektiivinen merkitysenergia*
- **Visio:** "virtauksen" maksimointi "koski oikaisemalla" – tavoitteena suoraviivainen näkyvä läpi fraktaalitasojen yksilöstä yhteiskuntaan
- "Vitaaliempiristinen" historiallinen evidenssi *antiikin kreikkalaiset*: hämmästyttävän luovuuden, uusiutumiskyvyn pohjana *demokratia*
- Evolutiivinen laadullinen kehittyminen: kasvaminen, jäykistyminen, rakenteistuminen, abstrahoituminen ... *edustuksellinen demokratia*
- Merkitysenergian virtauksen inkarnoitumana *puolueet* kanavoivat energian/tahdon/vallan voimaviivat – *emergentti mitattava tosiasia*

Lähtökohtana "elementaariset kulttuurianalogiat": *Vesi, Tuli sekä Maa, Ilma*

Ymmärrys 1: "ajallinen pintarakenne"

- Puolueiden piirteiden perinteinen monimuuttuja-analyysi (PCA) ... numeerinen lähestymistapa toimii kompleksisten ilmiöiden mallina
- Staattisen todellisuuden sijaan lähtökohtana systeemisesti säädynyt holististen voimien attraktori, *neokyberneettisen tasapainon oletus*
- Kriteerinä energian maksimaalinen välitys: emergoituu suurimpien variaatiosuuntien, energiavirtojen vapausasteiden monimuotoisuus
- *Amerikkalainen kaksipuoluejärjestelmä* ohjautuu tehokkaasti ilman viivettä maksimimerkitysten suuntaan – *historiattomasti tempoillen*
- Suomalaisessakin politiikassa 2000-luvulla se "uusi normaali" PS:n ja Vihreiden välillä ... "vihapuhe" kertoo *läikkyvästä energiasta* (?)
- Hetkellisen lisäksi *muisti*, pääkomponentteja vastaavat "poliittiset ekolokerot": jopa "roskameemit" tarpeen muutostilanteissa (*nyt!?*)

Suomalaisen mielenmaiseman monimuotoisen tasapainon analogia: *Metsä*

Ymmärrys 2: "taajuuden syvärakenne"

- *Kauneus yksityiskohdissa*, datan esikäsittelyssä: "kohina" pilkotaan, hyödynnetään vasta dynaamisen *kaistanpäästösuodatuksen* jälkeen
- Lokeroiden lisäksi kaistat: hajautetut merkitysten kypsytysammiot toisistaan riippumattomia (eri taajuudet keskenään *ortogonaalisia*)
- Ajan kertyessä vääjäämätön kehitys: "punasiirtymä" kohti pidempiä syklejä, matalampaa taajuutta, jäykistymistä – *systeemin kuolemaa?*
- 1900-luvulla se "vanha normaali" oli kommunismin ja kapitalismin välinen dialektiikka, Suomessa tämän laimentumana yhä SDP ja Kok
- 1800-luvulla "vanhempi normaali" oli kansallisaatteen virittämä – dynamiikan kadottaneina relikteinä siilipuolustuksessa Kesk ja RKP
- *Dualismi*: järjestelmän optimoituessa virtaus erkaantuu rakenteesta – elämä pakenee kuorista: *kivet ovat kuivilla mutta koski raivattuna*

Kahden evoluution vaihtoehdon, "lämpötilan" ja "paineen", analogia: *Meri*

Ymmärrys 3: "dualismin eheytyminen"

- Herkistyminen, adaptiivisen säädön robustisuuden katoaminen – räjähtäminen, panspermia, pisarat ja kipinät: *laadullinen evoluutio*
- Tavoitteena "valaistuminen": *valotehon* (energia lokeroissa) lisäksi "valkoisuus" (energian tasainen jakautuminen taajuuskaistoille)
- Näkymän laajeneminen yhä suuremmaksi takaisinkytkentäsykliksi – uusi taajuuslohko, uusi systeemin taso, *uusi todellisuusvoivallus* ...
- 1700-luvulla "ikuinen normaali" val(a)istuksen ja uskonnon välillä, kivettymänä KD, ja valtionkirkko ... yllättäen pysähdys: *syvin viisaus*
- Ulkoisen normimoraalin sijaan sisäinen omantunnonetiikka – uusi elämys: "kaikki ovat syntisiä", *ajava voima ja suunta löytyy itsestä*
- Demokratian vahvuus *uusiutumisen yksilöiden kautta*: korruptio ei yllä kaikkiin, vallan kierto takaisin alas ... avain *hiljaisuuden äänet*

Subjektiviisen ymmärryksen pöhlätelyn analogia: *Puheen Pyörteet ... Tarina*

Silleenjäntämisen vastustamaton kutkus kauneus

Kulttuurisen keittokattilan analogia: *Sampo Kirjakansi*

... valon kirkkauteen, sateenkaaren väreihin, pyörteiden monimuotoisuuteen